

Αρείου Πάγου: 1687/2000, Τμήμα Β/Ι
Πηγή: ΕΕΑ 61/02 σελ. 1307

Εργατικό ατύχημα μετά το πέρας εργασίας.

Ατύχημα από βίαιο συμβάν συνιστά και ο θάνατος του ναυτικού από τροχαίο ατύχημα κατά τη διάρκεια της μεταβάσεώς του από τον τόπο του ελλιμενισμού του πλοίου στην κατοικία του, εφ' όσον υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του ατυχήματος και της ναυτικής εργασίας, με την έννοια ότι αυτή υπήρξε η αφορμή του ατυχήματος αυτού. – Τέτοιος σύνδεσμος υπάρχει και στην περίπτωση που ο ναυτικός, μετά την εκτέλεση της εργασίας του στο πλοίο, και κατόπιν αδείας του πλοιάρχου, αποχώρησε από το πλοίο, προκειμένου να μεταβεί στην κατοικία του και θανατώνεται καθ' οδόν, το γεγονός δε αυτό δεν θα συνέβαινε κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, εάν δεν υπήρχε η σύμβαση ναυτικής εργασίας. – Οι έννομες συνέπειες του εργατικού ατυχήματος δεν επηρεάζονται από μόνο το γεγονός ότι το ατύχημα προήλθε από αμέλεια του παθόντα που δεν διακόπτει τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της εργασίας και του ατυχήματος. – Η τυχόν αμέλεια του παθόντα έχει ως μόνη συνέπεια την, κατά την κρίση του δικαστή, μείωση της οφειλόμενης αποζημιώσεως στο μισό του ποσού της, και τούτο μόνο εφ' όσον η αμέλεια του παθόντα συνίσταται στην εκ μέρους του παράβαση των διατάξεων ισχυόντων νόμων κ.λπ., που προδιαγράφουν τους όρους ασφαλείας. – Άλλη αμέλεια, εκτός από την ανωτέρω, δεν λαμβάνεται υπ' όψη σε οποιαδήποτε περίπτωση εργατικού ατυχήματος και γι' αυτό δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της Α.Κ 300, καθώς και του Κ.Ο.Κ, αφού οι εν λόγω διατάξεις δεν περιέχουν όρους ασφαλείας των εργαζομένων στην εργασία.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 551/15 άρθρα 1,2 και 16 παρ. 4 εδ. Α, β και γ. ΚΙΝΔ άρθρο 66. Κ.Ο.Κ (κυρ. νόμος 2094/92) άρθρο 1. Α.Κ άρθρα 300).

Πρόεδρος: ο αντιπρόεδρος, κ. Γεωργ. Βελλής

Εισηγητής: ο αρεοπαγίτης, κ. Δημ. Παπαμήτσος

Δικηγόροι: οι κ. κ. Αντ. Κουτσοφιδός, Ι. Καρκούλιας

Από τη διάταξη του άρθρου 1 του Ν.551/1915, όπως αυτό τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, κωδικοποιήθηκε με το Β.Δ. της 247/25-8-1920 και διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Α.Κ. κατά το άρθρο 38 εδ. α' του εισαγωγικού του νόμου, έχει δε εφαρμογή και στη σύμβαση ναυτολογήσεως κατά το άρθρο 2 του ίδιου νόμου και 66 του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου, προκύπτει ότι ατύχημα εκ βιαιού συμβάντος συνιστά και ο θάνατος του ναυτικού από τροχαίο ατύχημα κατά τη διάρκεια της μεταβάσεώς του από τον τόπο ελλιμενισμού του πλοίου στην κατοικία του, εφόσον συντρέχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του ατυχήματος και της ναυτικής εργασίας, με την έννοια ότι αυτή υπήρξε η αφορμή του ατυχήματος αυτού. Τέτοιος σύνδεσμος υφίσταται και στην περίπτωση που ο ναυτικός, μετά την εκτέλεση της υπηρεσίας του στο πλοίο και κατόπιν αδείας του πλοιάρχου, αποχωρεί από το πλοίο προκειμένου να μεταβεί στην κατοικία του και θανατώνεται καθ' οδόν, το γεγονός δε αυτό δεν θα συνέβαινε κατά την συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων, αν δεν υπήρχε η σύμβαση ναυτικής εργασίας. Στην προκείμενη περίπτωση το Εφετείο δέχθηκε ανελέγκτως τα ακόλουθα: Κατά τη διάρκεια της επισκευής στο λιμένα του Αγίου Γεωργίου Περάματος του πλοίου της πρώτης αναιρεσιούσας εταιρείας, ο σύζυγος της πρώτης αναιρεσιβλήτης και πατέρας των λοιπών Ι.Δ ήταν ναυτολογημένος στο ως άνω πλοίο από 9-7-1996 ως μαγειροθαλαμηπόλος. Από της ναυτολογήσεώς του ο ανωτέρω ναυτικός, μετά το πέρας της εργασίας του και κατόπιν αδείας του πλοιάρχου εξερχόταν του πλοίου προς διανυκτέρευση μετά της οικογενείας του, τούτο δε γινόταν από το λόγο ότι η κατοικία του απείχε τρία (3) περίπου χιλιόμετρα από το λιμένα επισκευής του πλοίου. Στις 15-7-1996 και περί ώρα 20.00' μετέβη στο λιμένα επισκευής του πλοίου ο τρίτος των αναιρεσιβλήτων, τέκνο του ναυτικού, Β.Δ, προκειμένου με το μοτοποδήλατό του να μεταφέρει το ναυτικό-πατέρα του στην οικία τους προς διανυκτέρευση. Ο ναυτικός επιβιβάσθηκε στο μοτοποδήλατο που οδηγούσε ο πιο πάνω αναιρεσιβλήτος και αναχώρησαν δια της ενδεικνυομένης οδού για την κατοικία τους. Καθόν χρόνον όμως το μοτοποδήλατο εκινείτο επί της μονής κατευθύνσεως οδού Καραολή -Δημητρίου, που οδηγεί από το λιμάνι στην οικία τους, στον ισόπεδο οδικό κόμβο αυτής μετά της Λεωφόρου Ειρήνης, το μοτοποδήλατο συγκρούσθηκε με το ΑΜΤ ΙΧΕ αυτοκίνητο, που εκινείτο επί της Λεωφόρου με κατεύθυνση το λιμάνι του Αγίου Γεωργίου Περάματος, με αποτέλεσμα να τραυματισθεί θανάσιμα ο ναυτικός, ο οποίος κατά τη μεταφορά του στο Τζάνειο Νοσοκομείο εξέπνευσε. Ακολούθως το Εφετείο έκρινε ότι ο θανάσιμος τραυματισμός του συζύγου και πατέρα των αναιρεσιβλήτων, που επήλθε υπό τις ως άνω συνθήκες, συνιστά εργατικό ατύχημα κατά την έννοια του άρθρου 1 του Ν.551/1915 και ως εκ τούτου οι αναιρεσιβλήτοι δικαιούται την ειδική αποζημίωση του

άρθρου 3 παρ.5 του ίδιου νόμου, διότι το ατύχημα συνέβη εξ αφορμής της εργασίας. Με την κρίση του αυτή το Εφετείο δεν παραβίασε την ως άνω διάταξη του κωδ.ν. 551/1915, αφού, υπό τις ανωτέρω περιστάσεις, η καθημερινή διαδρομή του θανατωθέντος ναυτικού από το αγκυροβολημένο πλοίο στην κοντινή κατοικία του αποτελούσε φυσική και εύλογη απόρροια των συγκεκριμένων συνθηκών της εργασίας του, έτσι ώστε το θανατηφόρο ατύχημα συνάπτεται αιτιωδώς με αυτές υπό την έννοια ότι δεν θα συνέβαινε αν δεν υπήρχε η συνδέουσα τους διαδίκους σχέση εργασίας. Επομένως ο πρώτος λόγος της αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθ.1 Κ.Πολ.Δ. πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Κατά το άρθρο 16 παρ.4 εδ.α', β' και γ' του Ν. 551/1915, «εάν ο υπόχρεος προς αποζημίωσιν αποδείξει ότι το ατύχημα προήλθεν εξ αμελείας του παθόντος, ο δικαστής έχει το δικαίωμα να μειώσει, κατά την κρίσιν του, το ποσόν της κατ'άρθρο 3 οφειλόμενης αποζημίωσης, αλλ' ουχί κατωτέρω του ημίσεος αυτού. Αμέλεια υφίσταται μόνον εάν ο παθών αδικαιολογήτως, κατά την κρίση του δικαστηρίου, παρέβη διατάξεις ισχυρότων νόμων ή διαταγμάτων περί των όρων ασφαλείας ή κανονισμών περί αυτών. Η κατά το εδάφιο τούτο μείωσις δεν χωρεί εάν συντρέχει περίπτώσις της εκ των εν τη πρώτη παραγράφω του παρόντος άρθρου οριζομένων». Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι οι έννομες συνέπειες του εργατικού ατυχήματος δεν επηρεάζονται από μόνο το γεγονός ότι το ατύχημα προήλθε από αμέλεια του παθόντος που δεν διακόπτει τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της εργασίας και του ατυχήματος. Η τυχόν αμέλειά του παθόντος έχει ως μόνη συνέπειά την, κατά την κρίση του δικαστού, μείωση της οφειλόμενης αποζημίωσης έως το μισό του ποσού της και αυτό εφόσον η αμέλεια συνίσταται σε παράβαση από τον παθόντα διατάξεων ισχυρότων νόμων ή διαταγμάτων που προδιαγράφουν τους όρους ασφαλείας στην εργασία ή των συναφών κανονισμών που έχουν εκδοθεί από την αρμόδια αρχή ή εκδόθηκαν από τον κύριο της επιχειρήσεως και κυρώθηκαν από την αρχή. Άλλη αμέλεια, εκτός από την παραπάνω ειδική, δεν λαμβάνεται υπόψη σε οποιαδήποτε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, λόγω δε της ανωτέρω ειδικής ρυθμίσεως δεν εφαρμόζονται ούτε το άρθρο 300 του Α.Κ., ούτε του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κυρ. Ν. 2094/1992) αφού οι διατάξεις αυτές δεν περιέχουν όρους ασφαλείας των εργαζομένων στην εργασία, οι διατάξεις δε του ΚΟΚ, κατά το άρθρο 1 αυτού, εφαρμόζονται σε οδούς και χώρους που χρησιμοποιούνται για δημόσια κυκλοφορία πεζών, οχημάτων ή ζώων (ΑΠ 70/1991). Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, με το να απορρίψει το Εφετείο την αιτούμενη μείωση της λόγω του ατυχήματος οφειλόμενης από τους αναιρεσειόντες αποζημίωσης για το λόγο ότι γινόταν επίκληση μόνο γενικής αμέλειας (χρήσεως επικινδύνου μεταφορικού μέσου, ήτοι μοτοποδηλάτου, οδηγούμενου υπό προσώπου στερουμένου, σχετικής αδείας) και όχι ειδικής, ήτοι συνδεομένης με παράβαση διατάξεων περί των όρων ασφαλείας στην εργασία του παθόντος (ναυτικού) δεν παραβίασε τις προαναφερόμενες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις και, επομένως, ο αντίθετος δεύτερος λόγος της αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθ.1 Κ.Πολ.Δ. πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Ο ίδιος λόγος της αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθ.8 Κ.Πολ.Δ., κατά τον οποίο το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη τον νομίμως προβληθέντα ισχυρισμό των αναιρεσειόντων, ότι η υπό του παθόντος αδικαιολόγητη και απερίσκεπτη χρησιμοποίηση για τη μετάβαση στην οικία του επικινδύνου μεταφορικού μέσου, ήτοι μοτοποδηλάτου, οδηγούμενου υπό προσώπου στερουμένου, εν γνώσει του, σχετικής αδείας οδηγήσεως, διέκοψε τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της εργασίας (ως αφορμής) και του θανάσιμου τραυματισμού του παθόντος), πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, διότι, ο εν λόγω ισχυρισμός, ως μη νόμιμος κατά τα προεκτεθέντα, δεν ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης και, άρα, η παραθεώρησή του από το δικαστήριο της ουσίας δεν στοιχειοθετεί λόγο αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθ.8 του Κ.Πολ.Δ. (.....). (Απορρίπτει την αίτηση για αναίρεση της 693/1999 απόφασης του Εφετείου Πειραιώς).